

SUOMEN AKATEMIA

HALLITUS

TUTKIMUSRAHOITUSPÄÄTÖSTEN PERUSTEET 2014 – 2015

Tarkistus 27.10.2014

Hallituksen päätös 27.10.2014

SUOMEN AKATEMIA
HALLITUS**TUTKIMUSRAHOITUSPÄÄTÖSTEN PERUSTEET 2014 – 2015****SISÄLTÖ**

JOHDANTO	3
I OSA RAHOITUSPERIAATTEIDEN STRATEGISET LINJAUKSET	3
1. RAHOITUSPERUSTEET	3
1.1. Taloudellinen perusta	3
1.2. Tutkimuksen kustannusten yhteisrahoitteisuus	4
1.3. Kokonaiskustannusmalli	4
1.4. Hakuajat	4
1.5. Rahoituksen hakija	5
1.6. Rahoituksen myöntäminen ja sen rajoitukset	5
1.7. Rahoituksen hakemisen, myöntämisen ja käytön yleiset edellytykset ja ehdot	6
1.8. Rahoituspäätöstä koskevat muutokset	7
1.9. Tutkijoiden opetus- ja muut tehtävät	7
1.10. Tutkijoiden liikkuvuus	7
1.11. Aineistonhallinta ja julkaiseminen	7
1.12. Immateriaalioikeudet	8
1.13. Raportointi	8
1.14. Tutkimushankkeen vastuullisen johtajan palkka	8
1.15. Tasa-arvo	9
2. HAKEMUSTEN ARVIOINTI	9
2.1. Arvioinnin periaatteet	9
2.2. Arviointimenettely	10
3. RAHOITUSMUODOT	10
3.1. Tutkijan rahoitus	10
3.1.1. Akatemiaprofessorin tehtävä	10
3.1.2. Akatemiaturkijan tehtävä	11
3.1.3. Tutkijatohtorin tehtävä	11
3.2. Tutkimushankerahoitus	12
3.2.1. Akatemiahankkeet	12
3.2.2. Tutkimuksen huippuyksikköohjelma	12
3.2.3. Akatemiaohjelmat	13
3.3. Tutkimusedellytysten ja -ympäristöjen rahoitus	14
3.3.1. Tutkimusinfrastruktuurien rahoitus (FIRI)	14
3.3.2. Finland Distinguished Professor Programme	15
3.3.3. Yliopistojen profiloitumisen vahvistaminen kilpaillulla rahoituksella	15
3.4. Kansainvälisen yhteistyön erityisrahoitus	16
3.4.1. Kahdenväliset yhteistyösopimukset	16
4. OHJEIDEN TAUSTAA	17
II OSA: TUTKIMUSRAHOITUKSEN KÄYTÖN JA PÄÄTÖKSENTEON YLEISIÄ PERIAATTEITA	19
LIITE: Liikkuvuustuki	27

JOHDANTO

Suomen Akatemian päätöksentekuelimiä ovat hallitus, tieteelliset toimikunnat, tutkimusinfrastruktuurikomitea ja strategisen tutkimuksen neuvosto. Tässä asiakirjassa kuvataan Suomen Akatemian hallituksen, tieteellisten toimikuntien ja tutkimusinfrastruktuurikomitean rahoitustoiminnan perusteet. Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoituspäätösten perusteet käsitellään erillisessä asiakirjassa.

Ensimmäisessä osassa kirjataan strategiset linjaukset rahoituksen perusteista, hakemusten arvioinnin periaatteista ja rahoitusinstrumenttien sisällöistä. Toisessa osassa tarkennetaan rahoitusperusteita sekä kuvataan erilaisia menettelyjä, ehtoja ja rajoituksia rahoituksen käytölle. Tutkimusrahoituspäätösten perusteet -asiakirja muodostaa rahoituksen käytön yleisten ehtojen ja ohjeiden sekä voimassaolevan hakuilmoituksen kanssa kokonaisuuden Akatemian tutkimusrahoituksen käytön ohjeiksi. Näiden lisäksi toimintaa ohjaavat Akatemian laki ja asetus sekä johtosääntö.

Tämän asiakirjan sisältöä sovelletaan 1.9.2014 ja 31.8.2015 välisenä aikana toteutettavissa hauissa ja niiden perusteella tehtävissä rahoituspäätöksissä.

I OSA: Rahoitusperiaatteiden strategiset linjaukset

Ensimmäisen osan linjauksia täydentäviä, osin yksityiskohtaisia menettelyohjeita on asiakirjan toisessa osassa, sivulta 19 alkaen.

1. RAHOITUSPERUSTEET

Suomen Akatemian keskeisenä tehtävänä on rahoittaa korkeatasoista tieteellistä tutkimusta. Tätä tarkoitusta varten Akatemialla on erilaisia rahoitusmuotoja, jotka ovat Akatemian hallituksen ja sen asettamien jaostojen, tieteellisten toimikuntien, tutkimusinfrastruktuurikomitean ja strategisen tutkimuksen neuvoston käytössä. Rahoituspäätökset perustuvat hakemuksiin ja rahoitus on määräaikaista. Akatemia asettaa tavoitteita myöntämälleen rahoitukselle ja seuraa niiden toteutumista.

1.1. Taloudellinen perusta

Valtion talousarviossa Suomen Akatemialle osoitetaan valtuutta, joka oikeuttaa Akatemian sitoutumaan monivuotisiin tutkimusrahoituspäätöksiin. Talousarviossa Akatemialle myönnetään määrärahat menoihin, jotka aiheutuvat talousarviovuoden ja aikaisempien vuosien valtuuksien käytöstä. Lisäksi talousarvioon sisältyy määräraha hallintoviraston toimintaan, tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitukseen, yksivuotisiin tutkimushankkeisiin sekä kansainvälisten organisaatioiden jäsenmaksuihin.

Akatemian hallitus osoittaa toimikuntien, tutkimusinfrastruktuurikomitean ja jaostojen käyttöön voimavarat. Rahoituspäätöstä tehdessään jaosto toteaa, minkä toimikunnan ja hallintoviraston yksikön toimialalle hanke kuuluu.

1.2. Tutkimuksen kustannusten yhteisrahoitteisuus

Suomen Akatemian lähtökohtana on, että sen tutkimusrahoitus on luonteeltaan yhteisrahoitteista toimintaa, jossa rahoitettavan hankkeen kustannuksista vastaa aina vähintään kaksi osapuolta. Akatemialta rahaa hakiessaan yliopistot, tutkimuslaitokset ja muut tutkimusorganisaatiot sitoutuvat yhteisrahoitteiseen toimintaan omalla rahoitusosuudellaan. Rahoitusmuodossa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen tuki on täysimääräistä, eikä hakijaorganisaatiolta edellytetä omarahoitusosuutta.

Tutkimusrahoituksessa Akatemia harjoittaa myös aloitteellista yhteistyötä yliopistojen, tutkimuslaitosten, koti- ja ulkomaisten rahoittajien sekä muiden toimijoiden kanssa.

Rahoittajien välisessä yhteistyössä (esimerkiksi tutkimuksen huippuyksiköt, FiDiPro -rahoitusohjelma ja tutkimusinfrastruktuurit) vastuut voidaan varmistaa yhteisellä sopimuksella, jonka osapuolina ovat Akatemia, hankkeen tai yksikön vastuullinen johtaja ja asianomainen yliopisto tai tutkimuslaitos sekä muut rahoittajat.

1.3. Kokonaiskustannusmalli

Eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta tutkimusrahoituspäätösten valmistelussa, tekemisessä ja toimeenpanossa sovelletaan kokonaiskustannusmallia (poikkeuksista ks. alla). Tämä vaikuttaa määrärahojen hakemiseen, budjetointiin, määrärahojen osoittamiseen käyttäjille, kirjanpitoon ja raportointiin.

Kokonaiskustannusmallia sovellettaessa Suomen Akatemian rahoitusosuus on yleensä enintään 70 prosenttia, jolla Akatemia rahoittaa hankkeen kokonaiskustannuksia. Rahoitusmuodossa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen Akatemian rahoitusosuus on 100-prosenttista.

Kokonaiskustannusmallia ei sovelleta akatemiaprofessoreiden ja akatemiatutkijoiden omien palkkojen kustannuslaskennassa eikä kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvissa liikkuvuusapurahoissa. Kokonaiskustannusmallista voidaan poiketa lisäksi sellaisissa yhteisrahoitteisissa kansainvälisissä hauissa, joissa on päätetty yhteisistä tutkimushankkeiden taloushallinnon periaatteista.

1.4. Hakuajat

Suomen Akatemian tutkimusrahoituksella on pääsääntöisesti kaksi haku aikaa, syyskuussa ja huhtikuussa. Määrärahat julistetaan haettaviksi rahoitusmuodoittain sen mukaan kuin hallintovirasto päättää.

Ilmoitetut hakujen päättymisajankohdat ovat ehdottomia. Hakemusta, joka ei ole saapunut Akatemiaan määräaikaan mennessä, ei oteta käsiteltäväksi.

1.5. Rahoituksen hakija

Suomen Akatemian rahoituksen hakijana on yleensä tutkimushankkeen vastuullinen johtaja. Vastuullisen johtajan tulee olla tohtorin tutkinnon suorittanut taikka professorin tai dosentin tasoinen tutkija, ellei tässä päätöksessä ole rahoitusmuodoittain mainittu muuta eikä asetuksessa säädetty tai johtosäännössä määrätty toisin. Tutkimusinfrastruktuurien rahoituksessa, ja FiDiPro -rahoitusohjelmassa hakijana on yliopisto tai muu tutkimusorganisaatio. Yliopistojen profiloitumisen vahvistamisen rahoituksessa hakijana on yliopisto.

Monissa rahoitusmuodoissa hakijana voi olla osahankkeiden yhteenliittymä, konsortio. Konsortio on yhteisen tutkimussuunnitelman ohjaamana toimiva määräaikainen itsenäisten osahankkeiden kokonaisuus, jossa suunnitelmallisella yhteistyöllä pyritään tavanomaista hankeyhteistyötä mittavampaan lisäarvoon. Konsortiohakemus käsitellään Akatemiassa yhtenä kokonaisuutena ja siitä tehdään päätös yhdessä toimikunnassa tai jaostossa.

1.6. Rahoituksen myöntäminen ja sen rajoitukset

Suomen Akatemian tutkimusrahoitus myönnetään määräajaksi.

Akatemian tutkimusrahoituksen myöntömenettelyssä noudatetaan valtionavustuslakia silloin, kun rahoituksen hakijana tai saajana on muu kuin valtion organisaatio, esimerkiksi julkisoikeudellinen yliopisto tai muu itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, kunta, kuntayhtymä, yhdistys, yritys, säätiö, ulkomainen organisaatio tai yksityinen henkilö. Akatemian rahoitusehdot ovat kuitenkin samat riippumatta siitä, onko kysymyksessä valtion organisaatio vai valtionavustuksen saaja. Jos rahoituksella on kytkentä yritystoimintaan, noudatetaan EU:n säädöksiä, jotka koskevat kilpailun vääristämisen ehkäisemistä ja kiellettyjä valtiontukia.

Tutkimusmäärärahoista päätettäessä voidaan laatia varalista muista parhaiten menestyneistä hakemuksista. Listaus on voimassa sen vuoden loppuun, jolloin rahoituspäätökset tehdään. Tämä on tärkeää erityisesti tutkijan rahoitusinstrumenteissa (luku 3.1) siltä varalta, että tutkijan tehtävän saanut henkilö ei ota vastaan samaansa rahoitusta.

Rahoitusta voidaan myöntää samalle henkilölle samassa haussa vain yhdessä seuraavista rahoitusmuodoista: akatemiaturkijan tehtävä, tutkijatohtorin tehtävä ja akatemiahanke. Samassa haussa voidaan akatemiahankerahoituksessa tehdä vain yksi myönteinen rahoituspäätös samalle hakijalle. Mikäli rahoituksen hakija hakee samassa haussa useammalla kuin yhdellä hakemuksella joitain näistä rahoitusmuodoista, arvioidaan hakemuksista vain ensimmäisenä saapunut.

Tutkimuksen huippuyksikköön kuuluva tutkija voi hakea akatemiahankerahoitusta vasta huippuyksikön toisen kolmivuotiskauden aikana, eli akatemiahankerahoitusta voidaan myöntää huippuyksikkökauden kahden viimeisen vuoden aikana.

Akatemiaturkijan tehtävä voidaan vain erityistapauksessa myöntää hakijalle, jonka Akatemian myöntämän tutkijatohtorin tehtävän toimikausi olisi osittain päällekkäinen akatemiaturkijan tehtävän toimikauden kanssa.

Eläkkeellä olevalle tutkijalle voidaan myöntää rahoitusta samoin perustein kuin muille tutkijoille, ei kuitenkaan omaa palkkaa tai henkilökohtaista apurahaa varten.

Akatemian hallituksen, tieteellisen toimikunnan tai tutkimusinfrastruktuurikomitean jäsenelle voidaan myöntää oma kokoaikainen palkkaus ainoastaan akatemiaprofessorin tehtävässä.

1.7. Rahoituksen hakemisen, myöntämisen ja käytön yleiset edellytykset ja ehdot

Suomen Akatemialta tutkimusrahoitusta hakeva esittää hakemuksessaan arvion hankkeen kokonaiskustannuksista ja rahoitussuunnitelman, johon sisältyy Akatemialta haettava rahoitus. Hakemukseen sisältyy myös tutkimuksen suorituspaikan tai tutkimusinfrastruktuurin sijoituspaikan sitoumus, joka koskee hankkeen rahoittamista hakemuksen rahoitussuunnitelmassa esitetyllä osuudella. Lisäksi mukana on sitoumus hankkeen perusedellytysten turvaamisesta ja ilmoitus suorituspaikan yleiskustannusosuudesta, henkilösivukustannuksista ja tehollisen työajan kertoimesta. Mikäli kysymyksessä on valtionapu, tutkimuksen suorituspaikka sitoutuu toimimaan valtionavustuksen saajana hakijan puolesta siihen liittyvine velvoitteineen.

Akatemiaprofessorin ja akatemiaturkijan tehtävän hakijoilla suorituspaikan sitoumus koskee myös tutkijan työajan käyttöä muihin kuin tutkimustehtäviin sekä palkkausta ja muita tutkijan toimintaedellytyksiä.

Tutkimusrahoituspäätökset tehdään tavalla, joka tukee parhaiten tutkimushankkeen toteutusta. Kaikki tutkimushankkeen määrärahatarpeet pyritään käsittelemään saman päätöksen yhteydessä. Toimikunta, tutkimusinfrastruktuurikomitea tai jaosto voi asettaa rahoitukselle ehtoja. Hankkeelle ei yleensä myönnetä lisärahoitusta rahoituskaudelle.

Hankkeen toteuttamisesta ja rahoitussuunnitelman noudattamisesta vastaa ensisijaisesti tutkimushankkeen tai tutkimusinfrastruktuurihankkeen vastuullinen johtaja.

Suomen Akatemian tutkimusmäärärahalta palkattavan henkilöstön tulee olla palvelussuhteessa. On suositeltavaa, että palvelussuhde kestää vähintään rahoituskauden ajan, ellei tutkimushankkeen toteuttamiseen liittyvä erityinen syy edellytä lyhyempää palvelussuhdetta.

Apurahaa maksetaan yleensä vain tutkimustyöhön ulkomailla tai muualta kuin EU-maasta kotoisin olevan tutkijan korkeintaan vuoden mittaiseen tutkimustyöhön Suomessa.

Maksatuspyyntöön perustuen Suomen Akatemia voi maksaa myöntämästään päätöskohtaisesta rahoituksesta ennakkoa yliopistoille ja ammattikorkeakouluille. Tämä ei koske apurahoja, yliopistojen profiloitumisen vahvistamisen rahoitusta eikä tutkimusinfrastruktuurirahoitusta.

Akatemian rahoituksella hankitut tarvikkeet ja laitteet jäävät tutkimustyön suorituspaikan omistukseen. Tutkimusinfrastruktuurien osalta voidaan eri osapuolten kesken sopia muusta menettelystä; tämä tulee tehdä kirjallisesti sekä ilmoittaa Akatemialle infrastruktuurirahoitusta haettaessa.

1.8. Rahoituspäätöstä koskevat muutokset

Rahoituskautta voidaan hakemuksesta pidentää vain erityisestä syystä. Edellytyksenä on, että tutkijalle ei ole otettu sijaista ja henkilö palaa työskentelemään tutkimushankkeeseen Suomen Akatemian rahoituksella. Rahan käyttämättä jääminen ei ole peruste rahoituskauden jatkamiselle. Rahoitusta koskeviin asioihin ei voi hakea muutosta rahoituksen voimassaoloajan päätyttyä.

Akatemia voi hakemuksesta antaa luvan tutkimuksen suorituspaikan muuttamiseen taikka tutkimushankkeen tai tutkimusinfrastruktuurihankkeen vastuullisen johtajan vaihtamiseen.

1.9. Tutkijoiden opetus- ja muut tehtävät

Akatemiaprofessoreilla ja akatemiaturkijoilla omaan tutkimustyöhön liittyvän opetuksen antaminen kuuluu työtehtäviin (ks. 3.1.1. ja 3.1.2.). Suomen Akatemia pitää yliopistoissa annettavan opetuksen ja tutkijan uran kannalta tärkeänä, että myös muut sen rahoittamat väitelleet tutkijat antavat tutkimustyöhön liittyvää opetusta. Samalla on tärkeää, että muut, omaan tutkimustyöhön välittömästi kytkeytymättömät tehtävät eivät haittaa itse tutkimuksen tekemistä.

Akatemia suosittelee, että mikäli Akatemian hankkeissa työskentelevät tutkijakoulutettavat antavat opetusta, sen tulee liittyä heidän omaan tutkimustyöhönsä. Opetustyö ei saa viivästyttää väitöskirjatyötä.

1.10. Tutkijoiden liikkuvuus

Olenainen osa korkeatasoista ja uutta luovaa tutkimusta on vuorovaikutus ja liikkuvuus yli kansallisten ja institutionaalisten rajojen. Suomen Akatemialle esitettävään tutkimussuunnitelmaan tulee sisältyä hankkeen liikkuvuussuunnitelma.

1.11. Aineistonhallinta ja julkaiseminen

Suomen Akatemia suosittelee rahoittamiaan tutkijoita säilömään ja avaamaan tutkimusaineistonsa oman tieteenalansa kannalta tärkeissä kansallisissa tai kansainvälisissä arkistoissa.

Akatemia kehottaa rahoittamiaan tutkijoita julkaisemaan tutkimuksensa tulokset internet-tietoverkon avoimissa korkeatasoisissa tiedejulkaisuissa silloin, kun alalla on valittavissa perinteisiin tilausmaksullisiin lehtiin verrattuna vähintään samantasoisia sähköisessä muodossa olevia tieteellisiä julkaisuja. Ellei artikkeleita ole julkaistu avoimessa verkkojulkaisussa, Akatemia kehottaa tallentamaan julkaisun avoimesti saatavilla olevaan sähköiseen arkistoon.

Akatemian rahoittamien tutkimushankkeiden tulee aina mainita tieteellisissä julkaisuissaan, että tutkimus on toteutettu Suomen Akatemian rahoituksella.

1.12. Immateriaalioikeudet

Suomen Akatemian rahoittaman hankkeen tulosten omistus- ja käyttöoikeuksista tulee sopia hankkeen muiden osapuolten kanssa. Sopimukset on parasta tehdä kirjallisesti ja mahdollisimman pian rahoituspäätöksen jälkeen. Samoin osapuolten tulisi hankkeen käynnistyessä sopia hankkeen käyttämien laitteiden ja aineistojen omistus- ja käyttöoikeuksista.

Niissä tutkimuksen suorituspaikoissa, joissa sovelletaan korkeakoulukeksintölakia, katsotaan Akatemian rahoittama tutkimus lain tarkoittamaksi sopimustutkimukseksi. Tämän mukaisesti korkeakouluilla on ensisijainen oikeus tutkimuksessa syntyneisiin keksintöihin. Muissa suorituspaikoissa työskenteleviin tutkijoihin sovelletaan työsuhdekeksintölakia.

1.13. Raportointi

Suomen Akatemian rahoittamat tutkimushankkeet ja tutkimusinfrastruktuurihankkeet raportoivat rahoituksen päätyttyä tieteellisestä toiminnastaan ja varainkäytöstä. Tieteellisen tutkimusraportin jättää hankkeen vastuullinen johtaja, ja varainkäytön seuranta tapahtuu Akatemian tietojärjestelmien kautta. Nämä tiedot yhdistetään toisiinsa, jolloin rahan käyttö ja sillä tuotetut tulokset ovat vertailtavissa. Yliopistojen profiloitumisen vahvistamisen rahoituksessa Suomen Akatemia asettaa seurantaryhmän, joka seuraa toimenpiteiden sisällöllistä toteutumista.

Tutkimusraportti on Akatemian tärkein työkalu rahoitettujen hankkeiden tieteellisen, yhteiskunnallisen ja muun vaikuttavuuden mittaamiseksi.

Tieteellisen toimikunnan ja tutkimusinfrastruktuurikomitean tulee seurata toimialalleen kuuluvien tutkimushankkeiden ja tutkimusinfrastruktuurien tieteellistä tuloksellisuutta. Rahoituskauden päätyttyä tai uutta hakemusta Akatemialle tehdessään tutkimushankkeen ja tutkimusinfrastruktuurihankkeen vastuullinen johtaja raportoi Akatemialle tutkimushenkilöstöstä, liikkuvuudesta, hankkeen edistymisestä ja tutkimuksen tuloksista. Konsortio raportoi toiminnastaan yhtenä kokonaisuutena ja raportin jättää konsortion johtaja.

1.14. Tutkimushankkeen vastuullisen johtajan palkka

Suomen Akatemian tutkimushankerahoitus on tarkoitettu ensisijaisesti hankkeessa päätoimisesti ja kokoaikaisesti työskentelevien tutkijoiden palkkaukseen ja hankkeen muihin kuluihin.

Tutkimusmäärärahoilla rahoitettavan tutkimushankkeen vastuullisen johtajan palkkaukseen voidaan myöntää enintään vuoden rahoitus. Palkkauksella edistetään hankkeen toteutusmahdollisuuksia ja se myönnetään vain tutkimuksellisesti hyvin perustellusta syystä; tällainen voi olla myös työskentely ulkomailla, paluu kotimaahan sekä siirtyminen toiseen tutkimusorganisaatioon tai Suomessa sijaitsevaan yritykseen.

Edellä sanotusta riippumatta tutkimushankkeen vastuullisen johtajan palkkakuluja voidaan sisällyttää hankkeen rahoitettaviksi kustannuksiksi kokonaiskustannusmallin ja tutkimussuunnitelman mukaisesti. Nämä kustannukset, jotka tulee kirjata hankkeen kustannusarvioon, eivät saa olla merkittävät verrattuna hankkeen kokonaiskustannuksiin ellei rahoituspäätöksessä ole toisin todettu.

Tätä tutkimushankkeen vastuullista johtajaa koskevaa linjausta voidaan soveltaa myös Akatemian aiemmin tekemiin ja edelleen voimassaoleviin kokonaiskustannusmallin mukaisiin päätöksiin.

1.15. Tasa-arvo

Rahoituspäätösten valmistelussa ja päätöksenteossa noudatetaan Suomen Akatemian tasa-arvosuunnitelmaa.

Akatemia pyrkii määrätietoisesti lisäämään naisten osuutta hakemusten arvioinnissa käytettävissä asiantuntijoissa tavoitteena tasapuolinen sukupuolijakauma arviointipaneeleissa. Tieteelliset toimikunnat ja hallitus seuraavat sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumista tutkimusrahoituksesta päätettäessä. Erityistä huomiota kiinnitetään tutkimusrahoitusta ja tutkimustehtäviä koskevan päätöksenteon läpinäkyvyyteen sekä molempien sukupuolten tasapuoliseen arviointiin esim. vanhempainvapaiden aiheuttamien tutkijanuran katkosten osalta.

2. HAKEMUSTEN ARVIOINTI

Luvuissa 2.1 ja 2.2 esitettyjä arvioinnin periaatteita sovelletaan Suomen Akatemian hallituksen, sen asettamien jaostojen, tieteellisten toimikuntien sekä tutkimusinfrastruktuurikomitean rahoituksessa. Yksityiskohtaisia arviointiperusteita ja arvioinnin menettelyjä on kirjattu tämän asiakirjan toiseen osaan sivulta 24 alkaen.

2.1. Arvioinnin periaatteet

Suomen Akatemian tutkimusrahoitus suunnataan kilpailuun perustuen parhaille tutkijoille ja tutkimusryhmille sekä lupaavimmille nuorille tutkijoille tieteellisesti kunnianhimoisten hankkeiden toteuttamiseen sekä kansallisesti merkittävien ja tieteellistä tutkimusta edistävien tutkimusinfrastruktuurien hankkimista, perustamista tai vahvistamista varten. Yliopistojen profiloinnin vahvistamisessa rahoitus suunnataan hakemuksen toimintasuunnitelmassa kuvattuihin profiloitumistoiimiin.

Rahoituspäätökset perustuvat tutkimus- tai toimintasuunnitelman tai tutkimusinfrastruktuurien hankesuunnitelman ja hakijan tieteellisten ansioiden arviointiin. Rahoituspäätöksiä tehtäessä huomiota kiinnitetään myös muihin Akatemian hyväksymiin tutkimuspoliittisiin tavoitteisiin. Lisäksi voidaan arvioida tutkimuksen merkitystä ja vaikuttavuutta yhteiskunnalle tai elinkeinoelämälle. Lähtökohtana on, että rahoitettava hanke palvelee suomalaista tutkimusta, yhteiskuntaa tai kansainvälistä yhteistyötä.

Korkeaan tavoitetasoon ja uusiin avauksiin pyrkiviin tutkimushankkeisiin sisältyy aina myös epäonnistumisen riski. Riski ei kuitenkaan ole myönteisen päätöksen este, kun hakemuksia arvioidaan ja rahoituspäätöksiä valmistellaan ja tehdään. Tavoitteena on, riskeistä tietoisena, antaa mahdollisuus tieteellisiin läpimurtoihin sekä lisätä tutkimuksen ja tieteen uusiutumiskykyä.

Hakemuksista päätettäessä otetaan huomioon myös hyvään tieteelliseen käytäntöön ja aineettomiin oikeuksiin liittyvät seikat. Vastuullisen tutkijan tulee tarvittaessa selvittää hakemuksensa

tutkimussuunnitelmassa, miten tutkimushankkeessa on otettu huomioon eettiset kysymykset. Suomen Akatemia noudattaa tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyväksymiä 1.3.2013 voimaan tulleita ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä sekä edellyttää rahoittamiensa tutkijoiden noudattavan niitä.

2.2. Arviointimenettely

Monivuotisista tutkimusmääräraahakemuksista pyydetään yleensä tieteellisen asiantuntijapaneelin kirjallinen lausunto tai vähintään kaksi ulkopuolista kirjallista arviointia henkilöltä, jotka ovat alansa arvostettuja tutkijoita. Paneeli antaa kustakin hakemuksesta yhden lausunnon.

Tieteellisen toimikunnan tai infrastruktuurikomitean jäsen ei voi asiantuntijana antaa lausuntoa hakemuksista eikä kuulua niitä käsittelevään paneeliin. Suomen Akatemian hallituksen, toimikunnan tai infrastruktuurikomitean jäsenen tutkimusrahoitushakemuksesta pyydetään aina kaksi arviointia Akatemian ulkopuolelta tai paneelin lausunto.

Arviointia ei saa pyytää henkilöltä, joka on esteellinen. Esteellisyysperusteita ovat hakijan lähisukulaisuus tai se, että arvioija toimii hakijan esimiehenä, alaisena tai työn ohjaajana tai että hän on parhaillaan hakijana samaan virkaan tai tehtävään kuin hakija taikka on hallintolain mukaan muutoin esteellinen. On myös vältettävä arvioinnin pyytämistä henkilöltä, jolla on ollut yhteisiä julkaisuja hakijan kanssa viimeksi kuluneen kolmen vuoden aikana. Mikäli asiantuntija itse hakee rahoitusta Akatemialta, hän ei voi siinä haussa toimia hakemusten arvioijana siinä päätöksentekokoelimestä, jossa hänen hakemuksensa käsitellään. Yleensäkin arviointia ei saa pyytää henkilöltä silloin, jos luottamus hänen puolueettomuuteensa on jostakin syystä vaarantunut.

Hakemuksia arvioimaan Suomen Akatemia pyrkii valitsemaan tasapuolisesti miehiä ja naisia.

3. RAHOITUSMUODOT

3.1. TUTKIJAN RAHOITUS

Tutkijan henkilökohtaisen rahoituksen tavoitteena on tukea tutkijan pätevoitymistä ja etenemistä urallaan, edistää korkeatasoisen tutkijakunnan kehittymistä eri aloilla sekä lisätä tutkijan ammatin houkuttelevuutta. Akatemiaprofessorin ja akatemiaturkijan tehtävien tavoitteena on tarjota parhaimmille tutkijoille mahdollisuus täysipäiväiseen itsenäiseen tieteelliseen työskentelyyn, oman alan kehittämiseen ja kansainväliseen vuorovaikutukseen. Tutkijatohtorin tehtävän tavoitteena on lupaavimpien, äskettäin tohtorin tutkinnon suorittaneiden tutkijoiden pätevoityminen ammattitutkijoiksi.

3.1.1. Akatemiaprofessorin tehtävä

Akatemiaprofessorin tehtävään voidaan valita henkilö, joka on osoittautunut eteväksi tutkijaksi ja jonka voidaan katsoa myötävaikuttavan tutkimuksen edistymiseen oman tieteenalansa piirissä. Tehtävä on tarkoitettu huippututkijalle määräraikaiseen täysipäiväiseen tutkimustyöhön ja siihen liittyvään toimintaan. Akatemiaprofessori toteuttaa omaa tutkimussuunnitelmaansa, johtaa

tutkimusryhmänsä työtä ja antaa ohjausta nuorille tieteenharjoittajille. Akatemiaprofessorin työtehtäviin sisältyy ilman erillistä korvausta annettavaa oman alan opinnäytetöiden ohjausta sekä tutkimustyöhön liittyvää opetusta.

Akatemiaprofessorin tehtävä täytetään enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Jatkokauden voi saada tuloksellisen toiminnan ja kilpailukykyisen tutkimussuunnitelman perusteella. Toimikunta myöntää akatemiaprofessorille hakemuksesta tutkimusrahoitusta toimikaudelle.

Suomen Akatemia myöntää akatemiaprofessorin tehtävän palkkausmäärärahan 8 900 euron kuukausipalkan mukaan.

3.1.2. Akatemiatutkijan tehtävä

Akatemiatutkijan tehtävä on tarkoitettu kokeneelle tutkijalle itsenäiseen tutkimussuunnitelman mukaiseen tieteelliseen työskentelyyn. Akatemiatutkijakauden tarkoituksena on antaa parhaille tutkijoille määräaikainen täysipäiväinen mahdollisuus pätevytyymiseen ylimpiin tutkijan tehtäviin tai muihin asiantuntijatehtäviin. Tutkijan tehtävää täytettäessä edellytetään tohtorin tutkinnon jälkeen harjoitettua menestyksestä julkaisutoimintaa ja tohtorin tutkinnon jälkeistä vähintään kolmen ja enintään yhdeksän vuoden tieteellistä työskentelyä. Hakemusta arvioitaessa ja tehtävää täytettäessä kiinnitetään erityistä huomiota hakijan aiempaan, myös ennen tohtorin tutkinnon suorittamista tapahtuneeseen liikkuvuuteen ulkomailla tai sektorien välillä. Mikäli tohtorin tutkinnon suorittamisen jälkeen on suoritettu erikoislääkärikoulutus, voi tohtorin tutkinnosta olla enintään 13 vuotta. Akatemiatutkijan työtehtäviin sisältyy ilman eri korvausta annettavaa oman alan opinnäytetöiden ohjausta sekä tutkijan omaan tutkimustyöhön liittyvää opetusta.

Akatemiatutkijan tehtävä täytetään viideksi vuodeksi. Samalle henkilölle voidaan osoittaa rahoitusta yhdelle viisivuotiskaudelle. Akatemiatutkijalle voidaan myöntää rahoitusta tutkimusryhmän perustamiseen, tutkimuskuluihin, kansainväliseen yhteistyöhön ja liikkuvuuteen ja muihin tutkimuskuluihin.

Suomen Akatemia myöntää akatemiatutkijan tehtävän palkkausmäärärahan 4 950 euron kuukausipalkan mukaan.

3.1.3. Tutkijatohtorin tehtävä

Rahoitusmuodon tarkoituksena on edistää äskettäin tohtorin tutkinnon suorittaneiden tutkijoiden pätevytyymistä ammattitutkijoiksi. Tutkijatohtorin tehtävänä on esitetyn suunnitelman mukainen täysipäiväinen tutkimustyö. Lisäksi Suomen Akatemia suosittelee, että tutkijatohtori ohjaa oman alan opinnäytetöitä ja antaa omaan erikoisalaan liittyvää opetusta (vrt. kohta 1.9.).

Hakijana Akatemian tutkijatohtorin tehtävään voi olla henkilö, jonka tohtorintutkinnon suorittamisesta on hakuajan päättyessä kulunut enintään neljä vuotta ja enintään kahdeksan vuotta, mikäli tohtorintutkinto on suoritettu samanaikaisesti erikoislääkärikoulutuksen kanssa. Hakemusta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota suunnitelman kansainväliseen ulottuvuuteen ja hakijan liikkuvuuteen. Palkan lisäksi tutkijatohtorille voidaan myöntää rahoitusta välttämättömiin kuluihin, jotka aiheutuvat tutkimustyöstä ja kansainvälisestä yhteistyöstä.

Tutkijatohtorin rahoitus on kolmivuotinen. Samalle henkilölle rahoitusta voidaan osoittaa yhdelle kolmivuotiskaudelle.

3.2. TUTKIMUSHANKERAHOITUS

3.2.1. Akatemiahankkeet

Akatemiahanke on tieteellisten tutkimushankkeiden rahoitusmuoto, jolla edistetään tutkimuksen laatua, uusiutumiskykyä ja monimuotoisuutta. Akatemiahankerahoitus tarjoaa tutkijoille mahdollisuuden tieteellisesti kunnianhimoiseen tutkimustyöhön, uusiin avauksiin ja tutkimuksellisen riskin ottoon. Tavoitteena on kansainvälisesti mahdollisimman korkea tieteellinen taso. Tavoitteena on myös vahvistaa tutkimuksen luovuutta, suorituskkyä ja vaikuttavuutta. Rahoituksen kohteena ovat ensisijaisesti ryhmät, jotka koostuvat jo väitelleistä tutkijoista.

Akatemiahankerahoitus on tarkoitettu kaikkiin hankkeen välittömiin kustannuksiin, jotka syntyvät esimerkiksi tutkimusryhmän tutkijoiden palkasta, julkaisutoiminnasta ja muista tutkimuskuluista, matkoista, kotimaisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä ja liikkuvuudesta ja tutkijankoulutuksesta ulkomailla sekä kansainvälisten hankkeiden valmistelusta aiheutuvista kuluista. (Tutkimushankkeen vastuullisen johtajan palkkauksesta ks. edellä kohta 1.14.)

Akatemiahankerahoitus mitoitetaan yleensä nelivuotiseksi.

Tässä luvussa edellä sanottu koskee myös suunnatun akatemiahankerahoituksen hakuja (ks. alla). Seuraavaa kahta rajoitusta sovelletaan *ainoastaan* akatemiahankehaussa.

Jos hakijalla on jo meneillään akatemiahanke, yleisellä tutkimusmäärärahalta rahoitettu hanke taikka akatemiaprofessorin tai akatemiaturkijan tehtävään osoitettu rahoitus, hänelle voidaan myöntää rahoitus akatemiahankkeeseen vain erityisen painavasta syystä.

Tutkimuksen huippuyksikköön kuuluva tutkija voi hakea akatemiahankerahoitusta vasta huippuyksikön toisen kolmivuotiskauden aikana, eli akatemiahankerahoitusta voidaan myöntää huippuyksikkökauden kahden viimeisen vuoden aikana.

Suunnattu akatemiahankerahoitus

Suomen Akatemian hallitus tai toimikunta voi ennen asianomaisen haun avautumista päättää akatemiahankerahoituksen suuntaamisesta tavoitteellisesti, määrääjäksi ja kertaluonteisesti hallituksen taikka toimikunnan etukäteen ilmoittamalle alalle tai tarkoitukseen. Haku voi olla usean toimikunnan tai rahoittajan kanssa yhteinen. Sillä voidaan myös osallistua muiden organisaatioiden koordinoimiin tutkimusohjelmiin. Rahoituspäätökset tekee joko toimikunta tai hallituksen asettama jaosto. Hankkeiden päätyttyä voidaan arvioida rahoituksen suuntaamisen tulokset ja lisäarvo.

3.2.2. Tutkimuksen huippuyksikköohjelma

Suomen Akatemia vastaa kansallisen tutkimuksen huippuyksikköstrategian toteuttamisesta ja ajan tasalla pitämisestä, valitsee tutkimuksen huippuyksiköt sekä edistää kansallisten ja kansainvälisten huippuyksikköverkostojen muodostumista. Huippuyksikköohjelmilla edistetään suomalaisen

tutkimuksen suorituskykyä, luodaan toimintaedellytyksiä tutkimusryhmien yhteenliittymille, tuetaan kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ja vahvistetaan mahdollisuuksia tieteellisten läpimurtojen saavuttamiseen.

Huippuyksikkö on tutkimus- ja tutkijankoulutusyhteisö, joka kuuluu oman alansa kansainväliseen parhaimmistoon. Se voi muodostua yhdestä tutkimusryhmästä tai koostua useasta korkeatasoisesta tutkimusryhmästä, jotka toimivat keskenään kiinteässä yhteistyössä yliopistossa, tutkimuslaitoksessa tai useassa eri organisaatiossa, mahdollisesti myös yhteistyössä yritysten kanssa.

Akatemia valitsee huippuyksiköt kansainvälisten arviointien ja tutkimuspoliittisten näkökohtien perusteella kuudeksi vuodeksi. Ensisijainen arviointikriteeri on tutkimus- ja toimintasuunnitelman tieteellinen laatu ja innovatiivisuus. Mikäli jatkokautta hakeva ja uusi hakija arvioidaan tieteelliseltä tasoltaan samanvertaisiksi, nimetään huippuyksiköksi uusi hakija, ellei molempia voida nimetä.

Huippuyksikön kuusivuotinen rahoituskausi jakaantuu kahteen osaan (3 + 3 vuotta). Kuusivuotisten huippuyksikkökausien lukumäärää ei rajoiteta.

Tieteelliset toimikunnat asettavat kullekin huippuyksikölle tieteellisen tukiryhmän, jonka tehtävänä on, seurannan ohella, aloitteellisesti tukea ja edistää huippuyksikön tieteellistä toimintaa. Yksiköillä voi olla myös kokonaan tai osittain yhteisiä tukiryhmiä.

Huippuyksiköt raportoivat toiminnastaan Akatemialle erikseen annettavien ohjeiden mukaisesti. Tieteelliset tukiryhmät raportoivat Akatemialle huippuyksiköiden toiminnasta. Jos kolmannen toimintavuoden aikana todetaan, että yksikön toiminta ei vastaa tavoitteita, sille annetaan mahdollisuus korjata havaitut ongelmat. Ellei yksikkö tässä onnistu, se menettää huippuyksikköasemansa ja sen sopimus pohjainen rahoitus lopetetaan hallitusti.

Huippuyksikköohjelma arvioidaan Akatemian rahoituksen päättyttyä.

3.2.3. Akatemiaohjelmat

Akatemiaohjelma on temaattinen, tavoitteellinen ja koordinoitu tutkimushankekokonaisuus. Akatemiaohjelma uudistaa tieteellistä tutkimusta ja tuottaa korkealaatuista tietoa temaattisesti rajatusta aiheesta. Ohjelman tavoitteena on tieteellinen ja muu vaikuttavuus. Akatemiaohjelmien aiheet ovat tutkimuslähtöisiä ja ne määrittellään tieteen kehityksen lähtökohdista samalla ennakoimalla tulevia tutkimustarpeita. Akatemiaohjelmien tehtävänä on tukea monitieteistä ja tieteidenvälistä, usean toimikunnan toimialan tutkimusta, verkottaa tutkijoita sekä toimia alustana pitkäjänteiselle kansainväliselle tutkimusyhteistyölle.

Päätökset akatemiaohjelmien käynnistämisestä ja niiden taloudellisista voimavaroista tekee Suomen Akatemian hallitus kerran vuodessa. Päätöksiä tehdessään hallitus arvioi ohjelman tavoitteita, edellytyksiä ja yhteistyömuotoja. Ohjelmien rahoitus mitoitetaan yleensä vähintään neljälle vuodelle.

Hallituksen päätöksen jälkeistä akatemiaohjelman valmistelua, johtamista, seuranta ja arviointia varten asetetaan johtoryhmä, joka koostuu toimikuntien ja hallituksen jäsenistä, muiden rahoittajien

edustajista ja Akatemian ulkopuolisista asiantuntijoista. Ohjelman tieteellisestä koordinaatiosta vastaa ohjelman johtoryhmä yhdessä ohjelmapäällikön kanssa.

Akatemian hallitus asettaa jaoston, joka päättää hakemusten arvioinnista, aiesuunnitelmien perusteella jatkoon hyväksyttävistä hakijoista ja rahoitettavista hankkeista.

Akatemiaohjelmien tavoitteet ja niiden toteuttamisen keinot kuvataan Akatemian hallituksen 9.12.2008 hyväksymässä tutkimusohjelmastrategiassa.

Akatemiaohjelman päätyttyä arvioidaan sen tavoitteiden toteutumista ja tuloksia.

3.3 TUTKIMUSEDELLYTYSTEN JA -YMPÄRISTÖJEN RAHOITUS

3.3.1. Tutkimusinfrastruktuurien rahoitus (FIRI)

Suomen Akatemia rahoittaa kansallisesti merkittävien ja tieteellistä tutkimusta edistävien tutkimusinfrastruktuurien hankkimista, perustamista tai vahvistamista. Tällaiset infrastruktuurit muodostavat tutkimusvälineiden, -laitteistojen, -aineistojen ja -palvelujen varannon, joka mahdollistaa tutkimustyön, edesauttaa tutkimusyhteistyötä ja vahvistaa tutkimus- ja innovaatiokapasiteettia. Tutkimusinfrastruktuurit voivat sijaita yhdessä paikassa taikka olla hajautettuja kokonaisuuksia tai virtuaalisia infrastruktuureja.

Tutkimuksen infrastruktuureita koskevilla rahoituspäätöksillään Suomen Akatemia parantaa suomalaisen tutkimuksen laatua, uudistumista, kilpailukykyä ja tieteidenvälisyyttä, lisää suomalaisten tutkimusympäristöjen vetovoimaisuutta sekä edistää yliopistojen, tutkimusryhmien ja tutkijoiden kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Tutkimusinfrastruktuureilla tuetaan myös tutkijankoulutusta sekä tieteellisen osaamisen ja tietopääoman muodostumista ja hyödyntämistä.

FIRI-rahoituksen hakijana on yliopisto tai muu tutkimusorganisaatio. Haku voi olla avoin tai tavoitteiden ja/tai hakijoiden suhteen kohdennettu.

Usean organisaation yhteishankkeissa on yksi vastuutaho; osapuolten keskinäiset toimintaa ja taloutta koskevat vastuut osoitetaan hakemuksessa. Yhteishankkeissa tulee osapuolten kesken kirjallisesti sopia infrastruktuurin käytöstä, omistusosuuksista ja sijoituspaikasta, myös rahoituskauden jälkeisenä aikana.

Tutkimusinfrastruktuureille myönnetty Akatemian FIRI-rahoitus on tarkoitettu kattamaan ensisijaisesti tutkimusinfrastruktuurin rakentamisvaiheen investointikuluja (laitteiden ja järjestelmien hankintaa sekä palveluiden muodostamista) sekä olemassa olevien infrastruktuurien merkittävää päivittämistä. FIRI-rahoitusta ei voi käyttää infrastruktuurien ylläpitokuluihin. Pysyväisluonteiset toimintamenot tulee pääosin kattaa isäntäorganisaatioiden varoin. Rahoitusta palkkauskuluihin myönnetään vain erityistapauksissa, kuitenkin huomioiden tutkimusala- ja infrastruktuurikohtaiset erot. Rahoituskausi on enintään viisi vuotta.

Jos hakijalla on jo meneillään Akatemian rahoitusta tutkimusinfrastruktuureille, voidaan samaan tutkimusinfrastruktuurin toimintoon myöntää rahoitusta vain erityisen painavasta syystä.

3.3.2. Finland Distinguished Professor Programme

Finland Distinguished Professor Programme -rahoitusohjelman (FiDiPro) tavoitteena on vahvistaa maamme tieteellistä osaamisperustaa, kansainvälistää suomalaista tutkimusjärjestelmää, tuottaa lisäarvoa kansalliselle innovaatiojärjestelmälle ja tukea yliopistojen ja tutkimuslaitosten tutkimuksellista profiloitumista. Ohjelma tarjoaa yliopistoille ja tutkimuslaitoksille mahdollisuuden palkata määräaikaaisesti ulkomaalaisia tai pitkään ulkomailla työskennelleitä suomalaisia professorin tasoisia tutkijoita tekemään ja edistämään tutkimustyötä. FiDiPro -rahoitus antaa myös mahdollisuuden tukea tutkijakoulujen toimintaa.

Ensisijaisesti rahoitetaan huippututkijoita, jotka sijoittuvat tieteellisesti merkittävälle ja strategisesti keskeisille aloille yliopistoissa tai tutkimuslaitoksissa. Vierailevan tutkijan tulee olla kansainvälisesti erityisen ansioitunut tutkija ja kokenut tutkijankouluttaja. Suomessa työskentelyn aikana hänen ensisijainen tehtävänsä on tehdä ja aktiivisesti edistää kansainvälisesti kilpailukykyistä tutkimusta ja näin vahvistaa suomalaisia tutkimusympäristöjä.

Vieraileva professori sijoittuu suomalaiseen yliopistoon tai tutkimuslaitokseen. Hän voi työskennellä enintään puolet rahoitusajasta ulkomailla. Vierailevan professorin palkka-, matka- yms. kulujen lisäksi Akatemian rahoituksella voidaan kattaa myös mahdollisesti perustettavan tutkimusryhmän kuluja. Rahoituksen hakijana on yliopisto tai tutkimuslaitos, joka myös osallistuu professorin vierailu- ja tutkimuskulujen kattamiseen. Akatemian myöntämän rahoituskauden kesto on kahdesta viiteen vuotta.

3.3.3. Yliopistojen profiloitumisen vahvistaminen kilpailulla rahoituksella

Yliopistojen profiloituminen vahvuusalueilleen ja yliopistojen välinen työnjako ja yhteistyö ovat keskeisiä tutkimusjärjestelmän kehittämiskohteita. Valtioneuvoston päätökseen julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2015-2018 kuuluu vuosien 2015-2019 aikana tapahtuva asteittainen 50 miljoonan euron siirtäminen yliopistojen toimintaan osoitetusta valtionrahoituksesta Suomen Akatemian kautta jaettavaksi.

Rahoitusmuodon tarkoituksena on tukea ja nopeuttaa yliopistojen strategioiden mukaista profiloitumista tutkimuksen laadun kehittämiseksi. Rahoitus on määräaikaista ja sitä voidaan myöntää toimiin, jotka vahvistavat yliopiston strategisia tutkimusaloja (ml. uudet avaukset) ja niihin kytkeytyviä poisvalintoja. Rahoitus on tarkoitettu kaikille tieteenaloille. Yliopistoilta pyydetään kokonaiskuvaa suunnittelemistaan profilointi- ja työnjakotoimista.

Yliopistot laativat omien strategioidensa pohjalta tutkimuksen laadun ja vaikuttavuuden kehittämisen konkreettiset suunnitelmat. Suunnitelmissa yliopistot kuvaavat suunnitellut valinnat ja poisvalinnat ja antavat niille selkeän aikataulun. Hakemukset sisältävät myös kuvauksen siitä, miten työnjako ja yhteistyö muiden suomalaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa tullaan toteuttamaan. Hakemuksiin liittyy myös kustannusarvio.

Rahoitusta hakevat yliopistot, kukin yliopisto yhdellä hakemuksella.

Hakemukset arvioidaan Suomen Akatemian järjestämässä kansainvälisessä asiantuntijapaneelissa. Yliopiston johto kutsutaan asiantuntijapaneelin haastatteluun. Arviointi keskittyy sekä yliopiston esittämän koko toimintasuunnitelman että yksittäisten profiloititoimien konkreettisuuteen sekä realistisuuteen.

Suomen Akatemia asettaa seurantaryhmän, joka seuraa toimenpiteiden sisällöllistä toteutumista yliopistojen johdon haastatteluilla. Yliopisto raportoi varojen käytöstä Suomen Akatemian yleisten ehtojen mukaisesti.

3.4. KANSAINVÄLISEN TUTKIMUSYHTEISTYÖN ERITYISRAHOITUS

Suomen Akatemia edistää kaikilla rahoitusmuodoillaan suomalaisten tutkijoiden kansainvälistä vuorovaikutusta ja hakeutumista ulkomaisiin yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin sekä pyrkii vahvistamaan ulkomaisten tutkijoiden kiinnostusta suomalaista tutkimusta ja maamme tutkimusympäristöjä kohtaan. Tavoitteena on nostaa tutkimuksen tasoa ja lisätä suomalaisten tutkimusympäristöjen kansainvälisyyttä.

Suomen Akatemialta tutkijan tehtävää tai tutkimushankerahoitusta hakevan tulee esittää hakemuksensa yhteydessä liikkuvuussuunnitelma, jossa kuvataan muun muassa hankkeessa toteutuva suomalaisten ja muiden tutkijoiden kansallinen ja kansainvälinen liikkuvuus.

Suomen Akatemia hyödyntää Eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) tarjoamia mahdollisuuksia suomalaisen tutkimuksen hyväksi aktiivisesti ja monipuolisesti. Tutkimusyhteistyötä edistetään laajemminkin, erityisesti USA:n, Venäjän, Japanin sekä Aasian ja Latinalaisen Amerikan kehittyvien maiden tutkimus- ja rahoitusorganisaatioiden kanssa.

Akatemia edistää tutkijoiden kansainvälistä verkostoitumista myös osallistumalla Euroopan unionin, Science European, Euroopan tiedesäätiön (ESF), pohjoismaisten järjestöjen, YK:n ja eräiden muiden järjestöjen tutkimusohjelmiin ja verkostoihin sekä tutkimusorganisaatioihin ja -laitoksiin muun muassa maksamalla jäsenosuuksia ja tutkimuskustannuksia. Venäläisten tutkijoiden Suomeen kutsumista varten on erityinen rahoitusmuoto.

Mikäli EU:n rahoittamissa hankkeissa edellytetään, että osa hankkeen kuluista rahoitetaan kansallisesti, Akatemia osallistuu tällaisten hankkeiden kuluihin normaalien rahoitusperiaatteidensa mukaisesti ja ensisijaisesti niiden EU-ohjelmien osalta, joille Akatemia on määrätty kansalliseksi vastuuorganisaatioksi.

3.4.1. Kahdenväliset yhteistyösopimukset

Suomen Akatemian tekemiin kahdenvälisiin sopimukseen perustuva tutkimusyhteistyö ja tutkijaliikkuvuus tukevat Akatemian yleisiä tiedepoliittisia tavoitteita. Akatemia toteuttaa sopimuksia pääosin rahoittamalla teemallisia hakuja akatemiaohjelmissa. Lisäksi Akatemia myöntää sopimusten puitteissa liikkuvuusapurahoja.

Mikäli sopimukseen perustuva yhteishaku on osa akatemiaohjelmaa, rahoituspäätökset tekee yleensä ao. ohjelmajaosto. Jaosto noudattaa Akatemian yleisiä ja tutkimusohjelmarahoitusmuodon rahoitusperiaatteita ellei sopimuksesta aiheudu muuta. Muissa yhteishauissa rahoituksesta päättää kansainvälisten yhteishakujen rahoituksesta vastaava toimielin, joka noudattaa akatemiahankkeiden rahoitusperiaatteita ellei sopimuksesta aiheudu muuta.

Akatemian tekemiä kahdenvälisiä sopimuksia voidaan hyödyntää työskentelyssä ulkomailla, tutkijankoulutuksessa ja ulkomaisten tutkijoiden työskentelyssä Suomessa. Hallintovirasto antaa tarkemmat ohjeet sopimusten soveltamisesta.

4. OHJEIDEN TAUSTAA

Suomen Akatemian hallitus on antanut edellä esitetyt ohjeet noudatettaviksi tieteellisille toimikunnille, tutkimusinfrastruktuurikomitealle, jaostoille ja hallintovirastolle Akatemian johtosäännön 1 §:n kohdan 8 nojalla. Hallintovirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset, ohjeet ja tiedotteet tutkimusrahoituksen hakemisesta, määrärahojen käytöstä ja maksamisesta sekä määrärahan saajan raportointivelvollisuudesta.

Määrärahojen myöntämisessä, käyttämisessä, maksamisessa ja käytön valvonnassa otetaan lisäksi huomioon muun muassa:

- Suomen Akatemiasta annettu laki (922/2009) muutoksineen (482/2014) ja asetus (979/2009)
- yliopistolaki (558/2009)
- hallintolaki (434/2003)
- valtion talousarviosta annettu laki (423/1988) ja asetus (1234/1992)
- laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)
- laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin (369/2006)
- laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin (656/1967)
- laki yritystuen yleisistä ehdoista (786/1997)
- julkisuuslaki (621/1999)
- valtionavustuslaki (688/2001)
- maatalousyrittäjän eläkelaki (1280/2006)
- Komission asetus (EY) N:o 1998 /2006, EY:n perustamissopimuksen artiklan 87 ja artiklan 88 soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen
- Komission asetus (EY) N:o 800/2008, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen artiklan 87 ja 88 mukaisesti
- valtion talousarviot vuosille 2014 ja 2015
- Suomen Akatemian opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tekemä tulossopimus
- tieteellisten toimikuntien tekemät tulossopimukset

sekä seuraavat Suomen Akatemian hallituksen hyväksymät asiakirjat tai periaatepäätökset:

- Transfer of Grants ("Money follows researcher"); EUROHORCs, (17.11.2004)

- päätös korkeakoulukeksintölain soveltamisesta Suomen Akatemiassa (14.11.2006)
- Suomen Akatemian kansainvälisen toiminnan strategia (5.2.2008)
- Suomen Akatemian tutkimusohjelmastrategia (9.12.2008)
- päätös kansallisen tutkimuksen huippuyksikköstrategian linjaamiseksi (22.9.2009)
- Suomen Akatemian johtosääntö (1.7.2014)
- Suomen Akatemian tasa-arvosuunnitelma vuosille 2014-2016 (2.12.2013)
- Suomen Akatemian strategia (25.9.2012)
- päätös hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta Akatemian rahoittamassa tutkimuksessa (15.1.2013)
- Suomen Akatemian tutkimusrahoitus vuodelle 2014 ja vastaava asiakirja vuodelle 2015

sekä seuraavat asiakirjat ja päätökset:

- Euroopan unionin komission suositus 11.3.2005 eurooppalaisesta tutkijoiden peruskirjasta ja tutkijoiden työhönoton säännöstöstä
- Kokonaiskustannusten laskenta ja niihin perustuva yhteisrahoitus. Kokonaiskustannusmallia yhteisrahoitteisten hankkeiden budjetoinnissa ja seurannassa selvittävän hankkeen loppuraportti. Valtiovarainministeriön työryhmämuistioita 9/2007.

II osa: Tutkimusrahoituksen käytön ja päätöksenteon yleisiä periaatteita

Rahoitusperusteet

Kokonaiskustannusmalli

Kokonaiskustannusmallia sovellettaessa Suomen Akatemian rahoitusosuus on yleensä enintään 70 prosenttia, jolla Akatemia rahoittaa hankkeen kokonaiskustannuksia.

Tätä Akatemian rahoitusosuutta sovelletaan

- kun lasketaan haku- ja päätösvaiheen arvioituja kokonaiskustannuksia
- hankkeen kuluessa maksatusmenettelyn yhteydessä
- hankkeen päättyessä raportoitaessa toteutuneita kokonaiskustannuksia.

Haku- ja päätösvaiheen kokonaiskustannuksia laskettaessa otetaan huomioon vain rahoitus, joka on jo vahvistettu esimerkiksi rahoituksen myöntäjän päätöksellä. Rahoitusosuutta sovelletaan yhtäläisesti hankkeen kaikkiin kustannuksiin eli sekä välittömiin että välillisiin kustannuksiin, myös yleiskustannusosuuteen. Rahoituksesta päätettäessä tulee kiinnittää huomiota yleiskustannusosuuden ja mahdollisten muiden tutkimusympäristökulujen määrään ja laskentatapaan.

Päätösکوhtainen Akatemian rahoitusprosentti ilmoitetaan suorituspaikalle ja hakijalle päätösilmoituksessa.

Kokonaiskustannusmallia ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

- Akatemiaprofessoreiden ja akatemiaturkijoiden omien palkkojen kustannuslaskennassa. Tällöin henkilösivukulut sisältäviin palkkoihin liitetään yleiskustannusosuus, joka on 12,5 prosenttia rahoituksen kokonaismäärästä ja tarkoitettu tutkimuksen perusedellytysten kattamiseen. Akatemiaprofessorin tai akatemiaturkijan tehtävässä aloittavalle henkilölle myönnettävään tutkimuskulurahoitukseen sovelletaan kokonaiskustannusmallia.
- Ennen 1.1.2009 toteutettuja hakuja koskevassa rahoituspäätösten kustannuslaskennassa. Tällöin sovelletaan päätöksentekohetkellä voimassa olleita ohjeita ja käytäntöjä (ml. henkilösivukulut ja 12,5 prosentin yleiskustannusosuus). Tämä koskee myös mahdollista jatkorahoituspäätöstä, joka tehdään tutkijan tehtävässä (ent. virassa) olevan henkilön tutkimuskuluista.
- Kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvissa liikkuvuusapurahoissa.

Kokonaiskustannusmallista voidaan poiketa lisäksi sellaisissa yhteisrahoitteisissa kansainvälisissä hauissa, joissa on päätetty yhteisistä tutkimushankkeiden taloushallinnon periaatteista.

Hakuajat

Akatemian hallituksen, tieteellisten toimikuntien ja infrastruktuurikomitean tutkimusrahoituksella on kaksi tutkimusrahoituksen hakuaikaa, toinen syyskuussa ja toinen huhtikuussa. Syksyn haussa ovat haettavana muun muassa akatemiahankerahoitus, akatemiaturkijan ja tutkijatohtorin tehtävät. Määrärahat julistetaan haettaviksi rahoitusmuodoittain määräaikana sen mukaan kuin hallintovirasto päättää.

Akatemiaohjelmien ja tutkimusinfrastruktuurien hakuajat voivat poiketa yleisistä hakuajoista, samoin kaksivaiheisena toteutettavat haut sekä kansainväliseen tai kansalliseen tutkimusyhteistyöhön liittyvät hakuajat.

Ilmoitetut hakujen päättymisajankohdat ovat ehdottomia. Hakemusta, joka ei ole saapunut Akatemiaan asetettuun määräaikaan mennessä, ei oteta käsiteltäväksi.

Rahoituksen hakija

Rahoitusmuodoista ainakin akatemiahankkeiden, tutkimuksen huippuyksiköiden, akatemiaohjelmien, ja tutkimusinfrastruktuurien hauissa hakijana voi olla osahankkeiden yhteenliittymä, konsortio. Konsortion osahankkeet voivat sijaita esimerkiksi eri yliopistoissa tai saman yliopiston eri laitoksilla. Konsortion mahdollisen aihakemuksen sekä konsortion yhteisen tutkimus- ja rahoitussuunnitelman sisältävän varsinaisen hakemuksen jättää konsortion johtaja. Lisäksi konsortion osahankkeiden johtajat jättävät yhteistä tutkimussuunnitelmaa täsmentävät omat rahoitushakemuksensa, joista tehdään erilliset päätökset. Konsortiohakemus käsitellään Akatemiassa yhtenä kokonaisuutena ja siitä tehdään päätös yhdessä toimikunnassa, komiteassa tai jaostossa.

Rahoituksen hakemisen, myöntämisen ja käytön yleiset edellytykset ja ehdot

Mikäli tutkimuksen huippuyksikön tai FiDiPro -hankkeen rahoituksesta ei ole tehty kohdassa 1.2. mainittua sopimusta, toimittaa kukin huippuyksikköön kuuluva tai FiDiPro -hankkeen suorituspaikka Akatemiaan suorituspaikan sitoumuksen.

Suomen Akatemia rahoittaa tutkimushankkeita ja tutkimusinfrastruktuureja vain silloin, kun tutkimuksen suorituspaikka takaa hankkeen toteuttamisen perusedellytykset. Ne määräytyvät tutkimuksen luonteen perusteella, mutta tavanomaiset perusedellytykset ovat samat kuin laitoksen muilla tutkijoilla eli työskentely- ja laboratoriotilat, tietotekniikka sekä puhelin-, posti-, kopiointi- ja kirjastopalvelujen käyttömahdollisuus.

Akatemian rahoituksella voidaan kattaa sekä hankkeen välittömiä kustannuksia (esim. välittömät palkat) että välillisiä kustannuksia (esim. toimitilakustannukset). Näitä kustannuksia katetaan samalla prosenttiosuudella.

Tutkimushankkeen välittömiin kustannuksiin myönnetty Akatemian rahoitus on tarkoitettu kattamaan kuluja, jotka syntyvät esimerkiksi tutkimusryhmän palkkauksesta, tutkimuskuluista, matkoista, kotimaisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä ja liikkuvuudesta sekä kansainvälisten hankkeiden valmistelusta. Myös arvonlisävero maksetaan myönnetyllä määrärahalta; maksamisen

edellytyksenä on, että arvonlisävero jää rahoituksen saajan lopullisesti maksettavaksi eikä tämä voi vähentää sitä tilinpidossa.

Apurahan mitoituksessa otetaan huomioon apurahansaajan velvollisuus ottaa itselleen lain mukainen vakuutusurva. Kahdenvälisiin sopimuksiin perustuva liikkuvuusapuraha voidaan osoittaa myös suoraan asianomaiselle henkilölle.

Rahoituksen saaja (pl. kahdenvälisiin sopimuksiin perustuva liikkuvuusapuraha) on rahoitettavan hankkeen vastuullisen johtajan suorituspaikka. Rahoituksen saajana oleva suorituspaikka voi käyttää avustusta vain siihen tutkimukseen, joka on kuvattu hakemuksessa ja jonka toteuttaa sen vastuullinen johtaja.

Rahoitusta hallinnoi suorituspaikka, joka myös vastaa maksatuspyyntöjen laatimisesta ja toimittamisesta sekä rahan käytön raportoimisesta Suomen Akatemialle.

Määrärahojen laskentaperusteet ja vuosieräjaottelu merkitään suorituspaikalle ja tutkimuksen vastuulliselle johtajalle lähetettävään päätösilmoitukseen kokonaiskustannusmallin mukaisesti. Laskentaperusteiden tulee olla mahdollisimman realistisia sekä vuosierien että käyttötarkoitusten suhteen. Kokonaissummaa ja apurahoja lukuun ottamatta kustannusjaottelu ei ole sitova, mutta hankkeen vastuullisen johtajan tulee pyrkiä noudattamaan määrärahan vuosieriä. Akatemian hallintovirasto voi asettaa rahoitukselle vuosierien budjetointiin liittyviä ehtoja.

Akatemian myöntämä rahoitus maksetaan tutkimuksen suorituspaikalle kolmesti vuodessa toteutuneiden kustannusten perusteella.

Rahoituspäätöstä koskevat muutokset

Rahoituskautta pidennetään hakemuksesta hankkeessa työskentelevän tutkijan äitiys-, isyys-, vanhempain- tai hoitovapaan taikka varusmies- tai siviilipalvelun johdosta. Lisäksi rahoituskautta voidaan pidentää muusta erityisestä syystä, esim. pitkäaikaisen sairauden johdosta. Edellytyksenä on, että tutkijalle ei ole otettu sijaista ja henkilö palaa työskentelemään tutkimushankkeeseen Akatemian rahoituksella. Mikäli hankkeen kustannuslaskentaan ei sovelleta kokonaiskustannusmallia, hankkeelle voidaan myös myöntää lisärahoitusta tutkijan äitiysvapaan tai pitkäaikaisen sairauden takia. Hoitovapaan perusteella rahoituskautta voidaan pidentää enintään vuodella.

Rahan käyttämättä jääminen ei ole peruste rahoituskauden jatkamiselle. Rahoitusta koskeviin asioihin ei voi hakea muutosta rahoituksen voimassaoloajan päätyttyä.

Akatemia voi antaa luvan tutkimuksen suorituspaikan muuttamiseen, esimerkiksi yliopistosta toiseen. Tällaisen hakemuksen tekee hankkeen vastuullinen johtaja yhdessä uuden suorituspaikan kanssa; hakemukseen tulee sisältyä alkuperäisen suorituspaikan suostumus siirtoon. Suorituspaikkaa muutettaessa Akatemia voi muuttaa hankkeelle maksamaansa rahoitusosuutta ja laskennallisia kustannuseriä.

Akatemia voi perustellun hakemuksen nojalla antaa luvan vaihtaa tutkimushankkeen tai tutkimusinfrastruktuurihankkeen vastuullinen johtaja.

Tutkimushankkeen vastuullisen johtajan siirtyessä rahoituskauden aikana ulkomaille toiseen tutkimuksen suorituspaikkaan, rahoituksen siirtymisestä neuvotellaan tapauskohtaisesti Akatemian, ulkomaisen suorituspaikan ja kotimaisen suorituspaikan kesken.

Tutkijoiden opetus- ja muut tehtävät

Akatemia suosittelee, että sen rahoittamat tohtorin tasoiset tutkijat antavat ilman eri korvausta 5 prosenttia työehtosopimuksen mukaisesta vuosityöajastaan omaan tutkimustyöhön liittyvää opetusta. Kaikkiaan opetustehtäviin ja muuhun omaan tutkimustyöhön välittömästi kytkeytymättömiin tehtäviin ei tulisi kuitenkaan käyttää yli 10:tä prosenttia vuosityöajasta.

Akatemiaprofessorien ja akatemiaturkijoiden osalta yllä mainitut opetustehtävät sisältyvät heidän työtehtäviinsä.

Akatemia suosittelee, että mikäli Akatemian rahoittamat tutkijakoulutettavat antavat opetusta, sen tulee liittyä heidän omaan tutkimustyöhönsä ja olla enintään 5 prosenttia heidän vuosityöajastaan. Opetustyö ei saa viivästyttää väitöskirjatyötä.

Tutkijoiden liikkuvuus

Tutkimussuunnitelman liikkuvuussuunnitelmassa kerrotaan seuraavat asiat:

- miten asianomaisen tutkimushankkeen tutkija tai tutkijat aikovat toteuttaa tutkimushankettaan palvelevaa kansallista ja kansainvälistä liikkuvuutta rahoituskaudella,
- miten ulkomaiset tutkijat osallistuvat hankkeen työskentelyyn,
- millä muilla tavoin hankkeessa ylitetään kansainvälisiä, kansallisia, institutionaalisia ja julkisen ja yksityisen sektorin välisiä rajoja.

Tutkimusinfrastruktuurihanketta koskevassa hankesuunnitelmassa tulee lisäksi selvittää, miten tutkijat pääsevät sitä hyödyntämään.

Aineistonhallinta ja julkaiseminen

Akatemialle tehtävään tutkimusrahoitushakemukseen (ml. tutkimusinfrastruktuurihankkeet) tulee sisältyä tutkimushankkeen aineistonhallintasuunnitelma, jossa kerrotaan

- miten tutkimushanke aikoo hankkia ja käyttää tietoaineistoja,
- mitkä ovat hankkeen käyttämien ja synnyttämien aineistojen omistus- ja käyttöoikeudet,
- miten tutkimushankkeen tuottamia tai tutkimusinfrastruktuurien avulla tuotettuja tietoaineistoja aiotaan säilyttää ja mahdollistaa niiden myöhempi käyttö,
- miten tutkimushankkeen tuottamia tai tutkimusinfrastruktuurin avulla tuotettuja tietoaineistoja tullaan avaamaan muiden tutkijoiden käyttöön hankkeen päätyttyä.

On suositeltavaa, että Akatemian rahoittamat tutkimushankkeet luovuttavat hanketta varten kokoamansa aineiston avoimeen tietoaarkistoon. Tällaisia ovat esimerkiksi

- Tampereen yliopistossa sijaitseva yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto FSD (yhteiskuntatieteelliset aineistot)
- FIN-CLARIN -järjestelmän (kieliaineistot)
- CERN:in avaamaa Zenodo-arkisto, (Euroopan komissio Horisontti 2020 -ohjelmassa suosittelema)
- CSC:n IDA-palvelu.

Julkaisemisessa Akatemia kehottaa keskittymään laadullisesti korkeatasoiseen open access -julkaisemiseen sekä tallentamaan rinnakkaisversio oman suorituspaikan järjestämään tai suosittelemaan sähköiseen arkistoon. Hakemuksiin merkittäviin tutkimuskuluihin voi lisätä myös ns. kultaisen open access -mallin mukaisia julkaisumaksuja. Akatemia ei suosittele julkaisemista ns. hybridimallia käytävissä julkaisuissa.

Hakemusten arviointi

Arviointiperusteet

Tieteellisten ansioiden arvioinnissa käytetään seuraavia perusteita:

- tutkimussuunnitelman tieteellinen laatu ja innovatiivisuus
- hakijan / tutkimusryhmän pätevyys
- tutkimussuunnitelman toteuttamiskelpoisuus
- tutkimusympäristön laatu ja vahvistaminen
- tutkimuksen kansainväliset ja kansalliset yhteistyösuhteet sekä tutkijoiden liikkuvuus
- tutkimushankkeen merkitys ammattimaisen tutkijanuran edistämiseksi

Muita Akatemian hyväksymiä tutkimuspoliittisia tavoitteita ovat esimerkiksi

- tutkimuksen kansainvälistäminen
- tutkimuksen monitieteisyyden ja tieteidenvälisyyden edistäminen
- laajempien tutkimuskokonaisuuksien toteuttaminen
- nuorten ja naisten tutkijanuran edistäminen
- sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen tutkimuksessa
- akatemiaohjelmien erityistavoitteet
- huippuyksiköiden tukeminen ja
- strategisen huippuosaamisen keskittymiä palvelevan tutkimuksen edistäminen.

Rahoituspäätöksiä valmisteltaessa ja tehtäessä voidaan kiinnittää lisäksi huomiota seuraaviin seikkoihin:

- hankkeen vastuullisen johtajan taito ja kokemus hankkeen johtamisessa
- miten hankkeen vastuullinen johtaja ja tutkimusryhmä ovat osoittaneet kykenevänsä hallitsemaan tutkimusvaroja.

Tutkimusinfrastruktuurien rahoituksesta päättäessään Suomen Akatemia ottaa yleisten rahoitusperiaatteidensa lisäksi huomioon

- infrastruktuurin kansallisen ja kansainvälisen tieteellisen merkityksen ja lisäarvon
- infrastruktuurin lisäarvon opetukselle ja tutkijankoulutukselle
- hankkeen yhteydet taustaorganisaation tai -organisaatioiden tutkimusstrategiaan sekä organisaatioiden sitoutumisen hankkeeseen
- yhteyden hankkeisiin, jotka on esitetty Suomen tai Euroopan infrastruktuurien tiekartalla.

Huomiota kiinnitetään myös

- infrastruktuurin hyödyntämisen suunnitelmallisuuteen ja monipuolisuuteen
- potentiaalisen käyttäjäkunnan laatuun ja laajuuteen
- infrastruktuurin teknologiseen ja muuhun kehittyneisyyteen
- infrastruktuurin taloudelliseen tehokkuuteen sen elinkaaren aikana
- vaihtoehtoihin kansallisiin ja kansainvälisiin ratkaisuihin.

Yliopistojen profiloitumisen vahvistamisessa käytettävät arviointiperusteet ovat

- suunnitelman kytkeytyminen yliopiston strategiaan
- esitettyjen painoala- ja poisvalintaratkaisujen laajuus ja selkeys
- kehitystarpeet ja -mahdollisuudet esitetyillä painoaloilla
- painoaloilla tehtävän tutkimuksen sijoittuminen kansainväliseen tasoon sekä tutkimuksen lisäarvo muihin kotimaisiin yksikköihin verrattuna
- mahdolliset suunnitelmat tutkimuksen kansainvälisen tason saavuttamiseksi valituilla painoaloilla
- vahvuuksiin pohjautuvien uusien avausten syntyisestä ja niiden resursoinnista huolehtiminen
- yliopiston kokonaissitoutuminen profiloitumiseen ja tutkimuksen laadun kehittämiseen, mm. poisvalintojen seurauksena tapahtuvan perusrahoituksen resurssien vapautumisen kautta
- yhteistyörakenteet ja työnjako muiden yliopistojen, tutkimuslaitosten ja muun yhteiskunnan kanssa (ml. infrastruktuuriyhteistyö)
- tehtävien valintojen ja poisvalintojen merkitys osaamispohjaisen kasvun ja muiden yhteiskunnan tarpeiden kannalta

Arviointimenettely

Akatemian tutkimusmääräraahakemusten ja tutkimusinfrastruktuurihakemusten arvioitsijoina käytetään pääosin ulkomaisia asiantuntijoita. Tämän takia hakemukset voidaan pyytää tehtäväksi englanninkielellä.

Ulkopuolista asiantuntijalausuntoa pyydetään ainakin seuraavista hakemuksista:

- akatemiaprofessorin tehtävän varsinainen hakemus
- akatemiatutkijan tehtävä
- tutkijatohtorin tehtävä
- akatemiahanke (ml. suunnattu akatemiahankerahoitus)
- huippuyksikköohjelman hakemus
- akatemiaohjelman varsinainen hakemus
- tutkimusinfrastruktuurihakemus
- yliopistojen profiloitumisen vahvistaminen
- Finland Distinguished Professor -rahoitusohjelman varsinainen hakemus

- kahden tai useamman ulkomaisen rahoittajaorganisaation kanssa yhteisesti rahoitettavat hakemukset, jos näin on sovittu.

Ennen päätöksentekoa hakemukset voidaan käsitellä toimikuntien jäsenistä koostuvissa valmistelevissa ryhmissä, joihin voi, kohdassa 2.2. mainituin esteellisyysvarauksin, kuulua myös Akatemian ulkopuolisia jäseniä. Valmistelevien ryhmien kokoonpanosta päättää asianomainen toimikunta.

Mikäli perusteltuja syitä on, Akatemialle osoitetusta hakemuksesta ei tarvitse pyytää arviointia, vaan hakemus hylätään, jos tämä hallintolain määräykset huomioon ottaen on perusteltua. Asiaa harkittaessa käytetään seuraavia perusteita:

- hakemus on yhden täydennyspyynnön jälkeen olennaisilta osin puutteellinen
- hakija tai hakemus ei täytä haulle asetettuja pätevyys- tai muita keskeisiä vaatimuksia
- hakemus kohdistuu tarkoitukseen, jota varten Akatemialla ei ole rahoitusmuotoa
- hakemus ei kuulu asianomaiseen hakuun
- akatemiaohjelmahakuun jätetty hakemus ei kuulu ohjelman piiriin
- hakija on jättänyt samassa haussa useamman kuin yhden hakemuksen, joka koskee jotain tai joitain seuraavista rahoitusmuodoista: akatemiaturkijan tehtävä, tutkijatohtorin tehtävä tai akatemiahanke; tällöin hakemuksista ensin saapunut arvioidaan
- tutkimuksen huippuyksikköön kuuluva tutkija hakee akatemiahankerahoitusta huippuyksikön kolmen ensimmäisen toimintavuoden aikana.
- tutkijatohtorin tehtävän saanut hakee akatemiaturkijan tehtävää, jonka toimikausi olisi osittain päällekkäinen tutkijatohtorin toimikauden kanssa
- hakija ei ole raportoinut ohjeiden mukaisesti Akatemian rahoituksella meneillään olevasta tai päättyneestä tutkimushankkeesta
- on aivan ilmeistä, ettei hakija jostain muusta syystä voi saada rahoitusta jätetyn hakemuksen perusteella.

Päätöksen arvioinnin pyytämättä jättämisestä tekee esittelystä toimikunnan puheenjohtaja, toimikunta, tutkimusinfrastruktuurikomitea tai jaosto.

LIITE: LIIKKUVUUSTUKI

LIIKKUVUUSKORVAUS: Pääsääntöisesti noudatettava mitoitushoje tutkijaliikkuvuuden rahoittamiseen

Akatemian tukemissa tutkimushankkeissa (mm. akatemiahankkeet, tutkijatehtävät) voidaan tukea kansainvälistä liikkuvuutta. Liikkuvuuskorvaus on veronalaista tuloa.

- Perheettömälle tutkijalle tuki on 1050 euroa kuukaudessa.
- Perheelliselle tutkijalle, jolla on huollettavia, tuki on 1500 euroa kuukaudessa.

LIIKKUVUUSAPURAHA:

1. Kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvat liikkuvuusapurahat

Maa tai alue	Kun tutkija ei saa muuta apurahaa tai palkkaa (€/kk)	Kun tutkija saa muuta apurahaa tai osapalkan (€/kk)	Kun tutkija saa koko palkan (€/kk)
Etelä-Afrikka	2000	1200 - 1700	1000 - 1200
Intia	2000	1200 - 1700	1000 - 1200
Italia	2300	1600 - 2000	1000 - 1400
Japani	2800	1900 - 2500	1300 - 1700
Kiina	2300	1600 - 2000	1000 - 1400
Saksa	2000	1200 - 1700	1000 - 1200
Taiwan	2000	1200 - 1700	1000 - 1200
USA	2300	1600 - 2000	1000 - 1400
Venäjä (Moskova)	2800	1900 - 2500	1300 - 1700
Venäjä (ei Moskova)	2000	1200 - 1700	1000 - 1200
Muut maat	1000 - 2300	500 - 1700	300 - 1000

Liikkuvuusapurahan suuruutta määritettäessä apurahaa voidaan korottaa

- 15 prosenttia, mikäli tutkija on väitellyt eikä saa muuta palkkaa tai palkkiota
- 20 prosenttia, mikäli tutkijalla on huollettavanaan lapsia
- enintään 20 prosenttia, mikäli paikallinen kustannustaso on poikkeuksellisen korkea eikä tutkija saa muuta palkkaa tai palkkiota

Valuuttakurssien poikkeukselliset muutokset voidaan ottaa huomioon apurahan suuruutta määritettäessä.

Apurahojen mitoituksessa on otettu huomioon apurahansaajan tarve järjestää eläke-, tapaturma- ja henkivakuutusturvansa. (www.mela.fi > Apurahansaajat)

2. Suomessa työskentelevien ulkomaisten tutkijoiden apurahat

Lyhytaikaiset vierailut:

Apuraha majoituskorvauksineen 80 – 185 euroa / vrk (sisältää 39 euron henkilökohtaisen apurahan ja enimmillään 147 euron majoituskulut)

Yli kuukauden vierailut majoituskorvauksineen

Maisteri tai vastaava taso	1 600 – 1 800 euroa / kk
Tohtori tai vastaava taso	1 800 – 2 500 euroa / kk
Professori	2 500 – 4 100 euroa / kk

E erityisen korkeatasoiselle vierailevalle professorille voidaan maksaa myös tässä ilmoitettua suurempaa apurahaa.

Apurahojen mitoituksessa on otettu huomioon apurahansaajan tarve järjestää eläke-, tapaturma- ja henkivakuutusturvansa.